

8.5.2017 (okrem iného Deň víťazstva nad fašizmom) 14:40, Selce pri Banskej Bystrici, doma

V piatok 5.mája tesne pred piatou poobede som vošiel do tlačiarne FaxCopy na Mickiewiczovej ulici v Bratislave. V ruke som niesol tmavo zelené tričko, práve kúpené v Terranove na Poštovej, nakoľko poľovnícka polokošeľa adekvátnej farby objednaná zo Žiliny neobsahuje dost' bavlny na tlač, facebooková stránka Oblečenie LSNS už nie je k dohľadaniu a zbojnik.net už tiež nepredáva polokošeľe v modrej, čiernej i zelenej farbe, hoci tie niesli na logu okolo rovnoramenného dvojkríža ešte názov Slovenská pospolitosť. Vybehol som hore po schodoch a postavil sa do radu. Nakoľko to už bola druhá návšteva, a vlastne tretia, ak rátam ešte inú tlačiareň, vedel som, že tentokrát už mám vhodné tričko na tlač a že táto tlačiareň má technológiu aj na bielu tlač. Bol som teda odhodlaný, že to už teraz výjde, lebo aj čas tlačí. A hoci som si vravel, že nikoho z okolo stojacich nezaujímá zelené tričko v mojej ruke, nakoľko to môže byť akékoľvek tričko, opäť rástol vo mne stres z blížiaceho sa momentu, kedy obsluha pri zadávaní zákazky otvorí na mojom USB kľúči prichystaný súbor s logom strany Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko. Čo ak to odmietnu tlačiť? Čo ak sa ma opýtajú, na čo to potrebujem? Priznám hneď svoju výskumnú motiváciu alebo budem hrať sympatizanta strany? Nad tým všetkým som rozmýšľal. Skúšal som sa ukludniť a zvolil som stratégiu, ktorú mám nachystanú aj do vlakov, nakoľko kedy začať keď nie hneď, že budem hrať rolu sympatizanta strany, s ktorou akože do veľkej miery súhlasím, že aspoň niekto vie súčasnú situáciu pomenovať pravými slovami, a že ak by mi to nevytlačili, že na to nemajú právo cenzurovať objednávky, už vôbec nie dôvod, a že si to vytlačím inde. Naskočilo moje poradové číslo a pristúpil som k mladíkovi asi 30 ročnému, ktorý ma minule poslal preč so syntetickou polokošeľou. Hneď som mu podal tričko, ktoré skontroloval, a povedal, že tentokrát to už je v poriadku. Ukázal mi hneď aj iné tričká s bielou tlačou. Podal som mu teda USB kľúč a hovorím, že priečinok s názvom tričko. Otvoril súbor a nič nevidí. Vysvetlil som teda, že je to biele logo na priesvitnom pozadí, a tak nech si skúsi dať na tmavé pozadie. Nakláňal som sa pritom k jeho monitoru. Dal si logo na tmavé pozadie, kde sa mu celé ukázalo, a pýta sa, že kam ho umiestniť, či klasicky ako logá, že vľavo hore. Hovorím, že áno, vpravo hore, a že priemer loga môže byť cca 8cm. Vytvoril teda objednávku, nadiktoval som mu adresu, meno, telefón, ževraj to potrebuje, na čo som nebol pripravený, ale tak nadiktoval som mu všetky pravdivé údaje. Dal mi to podpísať, a že to príde asi o týždeň. Poďakoval som a odišiel. Ako som kráčal ulicou preč od tlačiarne, mal som pocit, akoby spom zoštatnicoval, stres opadol. Hoci som bol nečakane prekvapený až zhrozený, že to prebehlo tak hladko, zalial ma rodostný pocit, že ak tričko príde, budem môcť pokračovať s výskumným nápadom do vlakov. Spomínal som pri tom na to, že od momentu ako mladík otvoril súbor, už sa mi nepozrel do očí, no nevedel som to vyhodnotiť ani vtedy, ani spätne, či to kvôli tej tlačí, nakoľko veľmi nevymieňal očný kontakt ani predtým, i keď som mal pocit, že asi viac...

9.5. kontext vlakových hliadok

11. apríla 2016 spustila politická strana Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko tzv. vlakové hliadky, vlastnými slovami ako: *reakciu na nedávny brutálny útok cigánskeho extrémistu na mladé 21-ročné dievča v osobnom vlaku na linke Nové Zámky – Zvolen*. Hliadky predstavovali trojčlenné tímy, zložené z členov či sympatizantov strany, označených zelenými tričkami s logom strany, údajne vycvičených na zvládanie stresových situácií, pod vedením poslanca NR SR Petra Krupu. Na začiatku išlo o pravidelnú kontrolu troch konkrétnych vlakových liniek medzi Bratislavou a Banskou Bystricou, ktoré označili za rizikové podľa údajného zoznamu Železničnej spoločnosti Slovensko (ZSSK), hoci dodanie takéhoto zoznamu ZSSK spätne odmietla. Ako zdôraznil predseda strany Marián Kotleba: *práve tu sú cestujúci obťažovaní hordami neprispôsobivých asociálov, najmä počas vyplácania sociálnych dávok*. Noviny strany ĽSNS tiež uviedli, že: *kým si polícia nezačne opäť plniť svoju prácu tak ako má, tak s hliadkami neprestaneme!* a teda, ako uviedol aj názov článku, že *slušných ľudí budú chrániť naďalej*.

Hoci predseda i propagačné materiály ĽSNS tvrdili, že hliadky boli od začiatku vnímané jednoznačne pozitívne, od cestujúcich cez sprievodcov až po radových policajtov, ktorí údajne vyjadrujú podporu, postupne prišli okrem náhlejšej odmietavej reakcie mnohých odborníkov aj kroky zo strany kompetentných a štátu. Prvou reakciou prezidenta policajného zboru bolo, že: *polícia nemôže zasiahnuť proti členom hliadky kotlebovcov, ktorí si zakúpili lístok a neporušujú zákon ... každý občan môže zabrániť spáchaniu trestného činu a môže pomôcť obeti ... ak by však začali konať ako policajti, vystavujú sa trestnému stíhaniu*, Tvrdil však, že nevidí dôvod na vznik takýchto hliadok a inicioval tiež prešetrovanie letákov, ktoré hliadky vo vlakoch rozdávali, z dôvodu podnecovania k rasovej nenávisti. Začiatkom júla 2016 ZSSK reagovala zmenou prepravného poriadku: *bez písomného súhlasu ZSSK je zakázané podnikáť alebo vstupovať do vlakov ZSSK za týmto účelom, vykonávať predaj, propagáciu alebo uskutočňovať politickú agitáciu, podporu alebo popularizáciu názvu, značky, programu alebo hesiel politickej strany, politického hnutia alebo kandidáta, umiestňovať alebo rozdávať letáky, respektíve realizovať na tento účel alebo v súvislosti s tým akékoľvek úkony*. Od začiatku roka 2017 navyše nabehla v platnosť novela zákona o dráhach, ktorú na podnet ministerky spravodlivosti schválila vláda: *dohľad nad verejným poriadkom, ochranu základných práv a slobôd, ochranu života a zdravia cestujúcich prepravovaných vlakmi osobnej prepravy a na železničných staniciach a ich majetku vykonáva Policajný zbor alebo osoba určená prevádzkovateľom dráhy alebo dopravcom*.

ĽSNS však ešte v auguste 2016 avizovala, že od jesene spustí vlakové hliadky aj na západnom okruhu a v apríli 2017 rozšírila hliadky aj do Nitrianskeho kraja, údajne v reakcii na incident, pri ktorom sprievodkyňu vo vlaku napadol opitý Róm. No vo februári 2017 napr. ĽSNS

šírilo informácie o znásilnení vo vlaku, ktoré sa nepotvrdili. Vlakové hliadky sa dodnes vozia vo vlakoch, i keď ministerka spravodlivosti vyhlásila, že od nového roka sa už len hrajú na to, že hliadkujú.

11.5. frajerka stretla hliadky (aká náhoda!?)

Včera 10.5. doobedu pred 11tou stretla frajerka vlakové hliadky na trase Zvolen – Bratislava. Hneď keď vošla do stanice videla, ako sa trojica v zelených tričkách prihovára nejakému bezdomovcovi. A už vôbec ju nenechalo chladnou, keď zistila, že idú tým istým vlakom ako ona. Rovno mi volala, že či má legislatívne niečo v rukách, na čo som jej povedal, že hoci bol pozmenený prepravný poriadok ZSSK i prijatá novela zákona o dráhach, hliadky naďalej *akože* hliadkujú. Vyhladala teda prvú sprievodčičku, ktorej to skúsila nahlásiť, a že čo sa s tým dá robiť. Tá reagovala, že keď nič nerobia, že sa s tým nič nedá robiť. A že ona je rada, lebo že minule jej kolegyňu zbil a dokopal *nejaký cigán*, a že keď sú tu hliadky, tak sú ľudia kľudnejší. Frajerka mierne vybuchla a nechala to tak. Hladala si miesto na sedenie a na chodbe stretla všetkých troch v zelených tričkách. Opýtala sa, že čo robia a oni, že si hladajú miesto. Tak na to reagovala či to budú robiť aj nasledujúce 3 hodiny? Ostali bez reakcie až na jedného, ktorý povedal niečo v zmysle, že jasné jasné, ja som to tušil. S ním si ževraj vymenila očný kontakt už na stanici. Išla ďalej a usadila sa. Keď prišla iná sprievodčička, opäť to skúsila nahlásiť. Táto reagovala opäť podobne, že sa s tým nedá nič robiť, ale že to nahlási, a že keď by sa niečo dialo, že je hneď vedľa. Frajerka bola trochu spokojnejšia s reakciou, i keď nie úplne, tak skúsila to ešte nahlásiť na linku ZSSK, kde jej povedali, že to už majú nahlásené, a že to hlavná sprievodčička rieši. Hliadku už potom nevidela prechádzať vlakom, videla ju sedieť na mieste na konci vlaku. (a v tomto momente som prestal písať, nakoľko sa mi zdalo, že mi poznámky číta spolusediaci vo vlaku, kde som ich písal, skúšal som si to teda overiť, a vždy keď som otvoril súbor, nahla sa mu hlava a pohľad, ako by som ho nevidel, chvíľu som sa odhodlával a potom som sa opýtal: zaujímavé, však? A on, že čo? A ja že: či ste to nečítali? A on, že nie... ktovie, možno sa mi to zdalo, a možno nie)

12.5. návrh štruktúry práce

8. záverečná práce

Vypracujte **souvislý text** vystavený **kolem výzkumné otázky** či otázek (hlavní nebo dílčí). Může se například jednat o kapitolu budoucí magisterské nebo disertační práce. Zaměřte se především na **analýzu získaných dat** (rozhovory, pozorování). Tato analýza se však neobejde bez **sociologického rámování**. Předřaďte tedy analýze krátký **souhrn teorií, konceptů a tezí**, se kterými budete při interpretaci sebraného materiálu pracovat. Tento souhrn by neměl být odrážkovitým výčtem, ale též uceleným textem.

Rozsah **12-15 normostran**

názov? **V zelenom tričku... (pohľad z druhej strany)**

úvod

=> východisková situácia

=> frustrácia

=> nárast extrémizmu... či záchrana Slovenska?

=> preventíva? Deradikalizácia?

=> hovoriť x nehovoriť? Prijat' x preučiť?

=> osobná motivácia

=> nárast krajnej pravice

=> terénny výskum

=> magisterská téma?

=> "pobakalárske hodnotové odkotvenie"

=> potreba hovoriť s "náckami"

=> cieľ

=> nárast extrémizmu čiastočne pochopiť zo strany člena, ktorý ich reprezentuje

=> s akými reakciami sa človek stretne? Pohľady, slová... - popis + interpretácia

=> čo to môže vyvolávať? čo sa môže diať s ním samým? - hypotézy

=> podporujúce? Odmietajúce? Apatia?

=> pocit záchrancu?

=> reflexia hodnotovo zakotveného výskumníka

=> výskumná otázka

=> predbežne: "S akými reakciami sa stretáva človek symbolicky reprezentujúci čoraz viac legitímnu krajnú pravicu dnes v SR?"

=> moc všeobecná? kde je rozpor?

teoretický kontext (sociologické rámcovanie, teórie i koncepty)

=> obmedzenia analýz akademikov? pri uchopovaní extrémizmu a nacionalizmu?

=> autoritárska osobnosť a iné už klasické koncepty?

=> chýba pochopenie druhej strany – iba exity?

=> osobné príbehy, korešpondencia

=> ved' v pozadí sú len obyčajné potreby?

kontext vlakových hliadok

=> stručná história a reakcie

=> neuchopiteľnosť zákonom

použité metódy

=> autoetnografia?

=> pozorovanie

- => moja rola, vlasy...
- => tričko
- => postup, linky
- => etika, bezpečnosť
- => rozhovory?
 - => so známym
 - => skúsenosť iných s hliadkami?

analýza a interpretácia získaných dát

- => pozorovanie
 - => popis a interpretácia reakcií
 - => introspekcia
 - => možné hypotézy vo vzťahu k sympatizantom
- => rozhovory?
- => úryvky z poznámok i rozhovorov

záver

- => zhrnutie
- => zistenia
- => nedostatky a možná nadväznosť?

zdroje

- => Mesežnikov, G., O. Gyárfášová. 2016. Súčasný pravicový extrémizmus a ultranacionalizmus na Slovensku. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky.
- => Findor, A. 2011. Začiatky národných dejín. Bratislava: Kalligram.
- => Krekovič, E., E. Mannová, E. Krekovičová. 2013. Mýty naše slovenské. Bratislava: Premedia.
- => Gál, F. 2016. Cez ploty. Bratislava: Absynt.
- => Collins, R. 2008. Violence. A Micro-sociological Theory. New Jersey: Princeton University Press.
- => médiá a materiály ESNS
- => <http://www.naseslovensko.net/kategoria/nasa-praca/hliadky-vo-vlakoch/>
- => <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/389753-ak-hliadky-kotlebovcov-budu-chciet-nahradit-policialtov-vystavia-sa-stihaniu/>
- => <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/389790-svojevola-extremistov-kedy-stat-zakroci/>
- => <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/400918-kotlebove-hliadky-vo-vlakoch-zakazali/>
- => <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/402370-kotlebove-hliadky-budu-mimo-zakon/>
- => <https://www.cas.sk/clanok/498949/mozu-hliadky-lsns-zasahovat-vo-vlakoch-jasne-stanovisko-ministerstva-vnutra/>
- => <https://dennikn.sk/minuta/723283/>

13.5. prvá jazda vlakom

Práve som si presadol do iného kupé v prednej časti vlaku, už prezlečený späť "do civilu", tak idem si rovno zapísať poznámky. Ako vidno vyššie na obrázku, včera som si vo FaxCopy v Bratislave bez nejakých problémov vyzdvihol tričko s potlačeným logom strany Kotleba – LSNS, navyše s letáčikom "top quality". Dnes cestujem z Bratislavy od 12:00 do Zvolena, a tak som sa rozhodol, že je najvyšší čas vyskúšať prvú jazdu v tričku. Za cieľ som si dal vyskúšať si celkový scenár, a či to teda vôbec pred ľuďmi dokážem. Vošiel som do posledného vagóna a hneď som išiel na WC obliecť si tričko, cez ktoré som si dal ešte aj tenkú zelenú bundu. Z domu som mimo toho bol oblečený v starších botaskách, hnedých zošúchaných menžestráchoch a kabát i kožené topánky som radšej nechal doma. Mal som ešte ruksak. Vošiel som do chodby a skúšal nájsť kupé, kde budú ľudia rôzni, ktorí sa skôr nepoznajú a predstavujú na prvý pohľad "obyčajnú verejnosť". Vošiel som hneď asi do druhého kupé, kde naľavo pri okne sedela slečna, zrejme študentka môjho veku, mestsky oblečená, ktorá si prechádzala nejaké A4ky poznámok. Oproti nej napravo sedela asi 50 ročná pani, tiež mestsky a lepšie oblečená. Napravo pri chodbe sedela asi 60 ročná pani, ktorá mala pred sebou veľkú tašku a vyzerala uťahane, možno aj so zdravotnými problémami, mala na rukách náplaste, oblečenie tiež skôr staršie. Pozdravil som sa, opýtal či je voľné a sadol si oproti tejto pani. Ponúkol som, že jej vyložím tašku, ale ona, že tam má krehké veci. Kým vyrazil vlak, prehodil som s oboma paniami pár viet, či to meškание, čo hlásia, sa týka nášho vlaku, a potom sme sa pohli. Povedal som si, že bundu si vyzlečiem, až keď nám sprievodčička skontroluje lístky, nech možné interakcie skúšam postupne. Predtým ako prišla sprievodčička si ešte prisadol pár, obaja asi 55 roční, tiež oblečení skôr obyčajne a staršie. Posunul som sa a zostal som sedieť medzi študentkou pri okne a staršou pani z páru pri chodbe, oproti nám od okna: "mestská" pani, pán z páru, a pani s veľkou taškou. O chvíľu prišla sprievodčička, ktorá nám skontrolovala lístky. Chvíľu som sa odhodlával, pil vodu, napísal pár sms, aj sa tváril, že ich píšem o čosi viac, a vyzliekol som si budnu. Chvíľu som sa pozeral do prázdna, akože vonku, a potom som akože pokračoval s mobilom, ktorý som o chvíľu odložil do vrečka. Nasledujúcich niekoľko minút som striedal pohľad medzi ľavým oknom a pravým oknom, a prechody som vždy využil na preskúmanie pohľadov ostatných, pričom občas sa nám pohľady stretli, ale skôr som sa im vyhýbal, nakoľko som sa obával neprirodzenosti. Čosi sa podľa mňa udialo v našom kupé. Najviac si ma prezerala pani z páru po mojej pravej ruke, mám pocit, že jej to bolo najviac nepríjemné, alebo aspoň to tak dala najavo. Mestská pani z oproti tiež už prestala naväzovať spontánny očný kontakt, ako keď som mal ešte budnu, a obzerala si ma, keď som mal zrovna pohľad zamierený do okna. Po chvíli si ma obzrela aj študentka, ale naďalej si potom čítala poznámky. Pán oproti si ma tiež pár krát obzrel, ale skôr bez pocitu. Pani s taškou zaspávala, ako aj predtým, no tiež som mal pocit, že sa v pohľade čosi zmenilo. Nikto nepovedal nič, ani pár si nevymenil žiadnu vetu. Všetci sa tvárili akože nič, i keď som cítil, že si ma niekto občas obzrel, keď som mal pohľad mimo. Cítil som, že moja spoločnosť im po odkrytí začala byť

skôr nepríjemná, no nikto nič nekonal. Rozmýšľal som nad tým, že aj keď hrám rolu sympatizanta, a vlastne tú by som aj priznal, keby že sa dáme do reči, kým nič nehovorím, ľudia ma vlastne môžu tiež vnímať ako hliadku. Niekoľko minút pomaly prechádzalo, a ja som si povedal, že v tomto kupé už asi k žiadnej ďalšej reakcii nedorjde. A tak som sa rozhodol, že keď začne vlak brzdiť, oblečiem si bundu, zoberiem si ruksak, a pôjdem preč z kupé, akože von z vlaku (práve prešla ináč polícia, ako to tu píšem už v inom kupé a v civile). Tak som aj urobil, veľmi sa mi už nepozdravili na moje "dovidenia". Na záchode som si vyzliekol budnu, prezliekol tričko a išiel asi dva tri vagóny ďalej, sadnúť si do iného kupé, a zapísať si tieto poznámky. Rozmýšľal som či náhodou to ešte neskúsim v inom kupé, ale nakoľko neviem, aké kroky mohlo moje "pôvodné kupé" vykonať, čo sa týka napríklad obyčajného nahlasovania hliadky, rozhodol som sa, že na dnes stačí, a skúsím to zase zopakovať na ceste do Bratislavy v pondelok. Popri tom mi napadlo, že doplnkovou metódou tohto mini výskumu by mohlo byť aj dopytovanie sa cestujúcich a sprievodcov na názory a skúsenosti s hliadkami.

15.5. druhá jazda vlakom

Dnes som cestoval vlakom zo Zvolena do Bratislavy o 13:00. Do trička som sa však obliekol až medzi Šaľou a Bratislavou. V tenkej zelenej bunde som najprv vošiel do kupé, kde bola jedna študentka, starší pán a staršia pani. Nakoľko však pani spala a starší pán zaspával, po chvíli som si uvedomil, že nie len tu možno žiadnu interakciu nezažijem, ale črtami sa zloženie tohto kupé podobalo na to, ktoré som zažil predchádzajúcu sobotu ako prvé. Opustil som ho teda a pokračoval do zadnej časti vlaku. Mal som pocit, akoby v každom kupé všetci spali. V poslednom vagóne som si všimol jedno kupé, kde sa dve ženy, asi 40 ročné, intenzívne rozprávali, a tak som si povedal, že to tu skúsím. Pozdravil som, opýtal sa či je voľné, a hoci som mal pocit, že si pomysleli, že prečo práve tam, kde sa oni rozprávajú, keď je celý vlak poloprázdny, nijak neodpovedali, a tak som vošiel dnu. Chvíľu som čakal na sprievodcu, ktorý nechodil, a tak som si vyzliekol budnu. Bolo to ešte dobrých 20min do Bratislavy, a ženy ma veľmi dobre registrovali, logo bolo nepriehľaditeľné. Napriek tomu neprišla reakcia akéhokoľvek typu. Naďalej sa len rozprávali, s občasnými pauzami. Tesne pred Bratislavou som si obliekol bundu, pozdravil sa, ony sa odzdravili, a išiel som sa na WC prezliecť "do civilu". Čo ma potešilo, "že mi to už išlo ľahšie", akoby som to tričko začal brať prirodzenejšie a necítil sa už tak vystresované, najbližšie by som mal zavítať do kupé medzi mladých, vravel som si.

16.6. utrasenie výskumnej otázky

=> predbežná:

"S čím sa stretáva človek len symbolicky reprezentujúci čoraz viac legitímnu krajnú pravicu dnes v SR"

=> výčitky – moc všeobecná?

=> možné varácie:

"S čím sa stretáva človek len symbolicky reprezentujúci krajne pravicovú stranu Kotleba – Ľudová strana naše Slovensko?

"S akými reakciami od verejnosti sa stretáva človek len symbolicky reprezentujúci krajne pravicovú stranu Kotleba – ĽSNS?"

"S akými reakciami od verejnosti sa stretáva sympatizant krajne pravicovej strany Kotleba – ĽSNS?"

=> finálne dve?

1. "S akými reakciami od verejnosti sa stretáva sympatizant krajne pravicovej strany Kotleba – ĽSNS, navyše v kontexte vlakov, kde asociuje polozákonné vlakové hliadky?"

2. "A ako tieto hliadky, po vyše ročnej snahe o ich odstránenie úpravou prepravného poriadku a novelizáciou zákona, naďalej vnímajú sprievodcovia, železničná polícia a verejnosť?"